

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій
Кафедра германської філології

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

Спеціальність 035 «Філологія»

Методична доцільність нестандартних уроків з іноземної мови

Допущено до захисту «__» _____ 2020 р.

Зав. каф. германської філології _____ канд. філол. наук, проф.
Кобякова І. К.

Виконала:
студентка групи ПР-62
Желновач Тетяна Олексіївна

Науковий керівник:
д. філол. наук, проф.
Швачко Світлана Олексіївна

Суми 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ НЕСТАНДАРТНИХ УРОКІВ.....	5
1.1. Особливості поняття нестандартних уроків.....	5
1.2. Види нестандартних уроків з англійської мови	8
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИЧНА ДОЦІЛЬНІСТЬ НЕСТАНДАРТНИХ УРОКІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	3 12
2.1 Методика проведення нестандартних уроків англійської мови	12
2.2 Практичне використання нестандартних уроків при вивченні англійської мови	14
ВИСНОВКИ	20
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	23
ДОДАТКИ	26

ВСТУП

Інформаційне суспільство вимагає від людини певних умінь, які можна використовувати при будь-яких обставинах. Це, перш за все, вміння мислити, а не просто накопичувати певну суму знань і поглядів. Для суспільства потрібні не вузькі знання в якійсь області, воно вимагає загального підходу до вирішення питань. І, нарешті, необхідно вміння працювати в злагоді з іншими і разом приходити до мети. Цим вимогам і відповідають нестандартні форми і методи роботи. Вони привертають позашкільні інтереси і захоплення дітей в навчальний процес.

Однак в педагогічному середовищі склалося неоднозначне ставлення до нестандартних уроків: одні бачать в них прогрес педагогічної думки, правильний крок у напрямку демократизації школи, а інші, навпаки, дотримуються думки, що такі уроки є небезпечним порушенням педагогічних принципів, вимушеним відступом педагогів під натиском лінивих учнів. Звичайно, що занадто часте звернення до нестандартних уроків може викликати зворотний ефект і призвести до втрати інтересу не тільки до навчального предмету, але і до самого процесу навчання. Необхідно грамотно поєднувати традиційні і нетрадиційні форми і методи навчання.

Досвід шкільних вчителів і дослідження педагогів-новаторів показали, що саме нестандартний (або нетрадиційний) урок, будучи цікавою, незвичайною формою надання матеріалу, підтримує інтерес учнів до предмету і підвищує мотивацію навчання. Нестандартні уроки з іноземної мови знімають напругу, допомагають формувати комунікативну компетентність в учнів, надають емоційний вплив на учнів, завдяки чому у них формуються більш міцні й глибокі знання. Тож, тема нашої бакалаврської роботи «Методична доцільність нестандартних уроків з іноземної мови» є **актуальною**.

Дослідженням нетрадиційних уроків займалися такі вчені, як: Бондар В. І., Владимірова Л. П., Волкова Н. П., Казачінер О. С., Пехота О. М., Попіль І. Ф., Устименко О. М., Breen M. P., Harmer J. та інші.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та проаналізувати методичну доцільність нестандартних уроків з іноземної мови.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі основні **завдання** дослідження:

1. Розглянути особливості поняття нестандартних уроків.
2. Описати види нестандартних уроків з англійської мови.
3. Охарактеризувати методику проведення нестандартних уроків англійської мови.
4. Проаналізувати практичне використання нестандартних уроків при вивченні англійської мови.

Об'єктом дослідження є методична доцільність нестандартних уроків з англійської мови.

Предметом дослідження є практичне використання нестандартних уроків при вивченні англійської мови.

Методи дослідження. У роботі були застосовані такі методи: теоретичні (систематизація, узагальнення), аналіз педагогічної, психологічної, методичної літератури, педагогічне спостереження.

Теоретичною значущістю роботи є систематизація теоретичних передумов дослідження використання нестандартних уроків при вивченні англійської мови.

Практичне значення роботи полягає у можливості використання результатів даної роботи в подальших дослідженнях з методики навчання іноземної мови, для написання курсових робіт з даної проблематики.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Робота викладена на 25 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ НЕСТАНДАРТНИХ УРОКІВ

1.1. Особливості поняття нестандартних уроків

Аналіз психологічної, педагогічної та методичної літератури показує, що поняття «нестандартна форма уроку», не має чіткого визначення. Варто відзначити велику кількість синонімів, включаючи «нетрадиційний урок», «нетрадиційні технології уроків», «нестандартні типи уроків».

Існує два основні підходи до розуміння нестандартних форм уроку. Перший підхід трактує цей тип уроку як відхід від чіткої структури комбінованого уроку та поєднання різноманітних методів навчання. У другому підході під нестандартними формами уроку розуміють форми уроку, що з'явилися останнім часом і завоювали все більш сильні позиції в сучасній школі [23, с. 68] (власний переклад).

У науковій літературі спостерігається тенденція розглядати нестандартні форми навчання як форми інтерактивного навчання в інтерактивному режимі (взаємодії).

Зауважимо, що К. Селевко пропонує нестандартні форми навчання вважати «технологіями». Він використовує термін «нетрадиційні технології навчання» і характеризує його як «заснований на вдосконаленні класичних форм навчання в нетрадиційних структурах та методах» [20, с. 32].

Тому більшість методистів вважають, що, з одного боку, використання нестандартних форм навчання допомагає вирішувати проблеми творчого розвитку людини, а з іншого – призводить до зниження рівня освіти. За словами М.І. Махмутова, практика викладання в нетрадиційних формах, показує, що вони не можуть замінити традиційні форми, особливо часті звернення до них можуть дати протилежний результат. Це пов'язано з різним

потенціалом нестандартних форм навчання при реалізації навчальних цілей та тим, що кожна з форм має свої сильні та слабкі сторони [4, с. 56].

Термін «нестандартний урок» запропонував І. П. Підласий. У педагогіці поряд з поняттям «нестандартний» застосовуються й інші визначення: «нетрадиційний», «вільний», «спеціальний» тощо [9, с. 72].

Нестандартний урок – це урок з різноманітними видами діяльності та джерелами інформації, полі- чи метапредметним змістом, що переслідує розвиваючу мету, характеризується відсутністю шаблону та наявністю проблемної ситуації, урок з особливо гнучкою структурою. Визначальною рисою такого уроку вважаються зміни в особистісній та ціннісній сфері учнів: виникнення інтелектуальних почуттів (зацікавленість, захоплення, здивування, сумніви), бажання брати участь у колективній пізнавальній діяльності [19, с. 3].

Як показує аналіз педагогічних досліджень та практичних спостережень, існує інтерес до проблеми нестандартних уроків у процесі навчання у школі та активізації навчальної діяльності учнів. У зв'язку з цим в останні роки спостерігається тенденція використання нестандартних уроків. Оскільки нестандартні уроки разом із розширенням можливостей уроку дають можливість для формування в учнів особистісних якостей та кращого оволодіння знаннями.

У теорії освіти не існує єдиної думки щодо типів та особливостей нестандартних уроків. Нестандартне явище уроку потребує теоретичного аналізу.

На думку В. А. Онищука, нестандартні уроки – це відрив від традиційного уроку, застосування та створення нових форм навчання, як це виявляється в шкільній практиці [17, с. 41].

Аналіз нестандартних уроків показав, що їхня дидактична структура є абсолютно традиційною. У нестандартних уроків зберігається точна послідовність: опитування, пояснення нового матеріалу, закріплення та контроль знань, домашні завдання [14, с. 15].

Багато вчених вважають, що урок слід відрізнити спільною творчістю вчителя та учня, забезпечуючи єдність виховання та навчання, характеризуючись естетичною та емоційною прозорістю, навчальною метою.

Дотепер існуючі теоретичні концепції відображали основні вимоги психолого-педагогічної теорії та практики, вносячи певний внесок у проведення різних уроків, у тому числі нестандартних. Але жоден з них з 80-х років спеціально не займався проблемами вивчення та проведення нестандартних уроків, які прийшли на зміну традиційним урокам. У традиційному навчанні, по-перше, до останнього класу зберігається шаблонна структура уроку: однобічні уроки; відсутність самостійності учнів; відсутність достатнього спілкування; усереднений підхід; труднощі для слабких учнів, посилення на учня із середніми здібностями, що перешкоджає розвитку здібностей сильних учнів [8].

У даний час у школі, яким би не був предмет, для якості його викладання активізуються методи навчання, що сприяють самостійному засвоєнню шкільного навчального матеріалу, набувають все більшого значення. У зв'язку з цим у завданнях особлива увага приділяється розвитку творчого потенціалу особистості разом із використанням умінь та навичок на практиці. Поряд із ускладненням інформації в суспільстві, швидкою зміною технологій, перед вихованням ставлять такі завдання: підготовка молодого покоління, яке може самостійно опанувати великим потоком інформації, розвиваючи свої знання, вміння та необхідні для життя навички [24, с. 54] (власний переклад).

Ефективним вважається навчальний процес, при якому учень є активним об'єктом, здатним самостійно здобувати знання та застосовувати їх у житті. Тому основними показниками продуктивності навчання є формування самостійності та активності учнів, які реалізуються в процесі проведення нестандартних уроків [27, с. 73] (власний переклад). Ця проблема стоїть у полі зору багатьох вчених, які довели, що головним ефективним

фактором пізнавальної діяльності та самостійності учнів є формування творчої особистості, її внутрішнього світу.

У зв'язку з цим вчителі-новатори у своїй практиці в навчальному процесі використовують нестандартні уроки, що забезпечують незалежність учнів. На цих уроках кожен учень має можливість висловити свою думку, може взяти участь в обговоренні питань чи відповідей однокласників тощо [1, с. 62].

Старі традиції втратили своє застосування у навчанні та вихованні підростаючого покоління, що спричинило творче зростання серед провідних викладачів. Почався пошук нових методів та форм навчання, відповідних школі та формуючи в учнів інтерес, творчість, самостійність та активність. «Нестандартний урок» як педагогічний термін включає всі типи уроків, де вчитель та учні активно спілкуються та взаємодіють із навчальним матеріалом.

Тож, нестандартний урок – це дидактичний феномен, який розширює уявлення про звичайний шкільний урок. Тому в педагогічній теорії і практиці активно розробляються критерії, що розмежовують стандартний і нестандартний урок, обговорюються істотні ознаки останнього.

1.2. Види нестандартних уроків з англійської мови

У сучасному світі все гостріше постає проблема «стандартної освіти». На вчителів покладається обов'язок урізноманітнити свої уроки, щоб підвищити ефективність навчання. Нетрадиційні методи необхідні для розвитку особистості учнів, їх творчих здібностей та досягнення успіху в сучасному суспільстві.

Вивчення іноземної мови не так давно увійшло в систему загальної середньої освіти і тому проблема недостатності методів її викладання залишається на сьогоднішній день актуальною. Вчителям необхідно самим шукати оригінальні методи підвищення ефективності навчання іноземної

мови. У результаті чого виникають різні нетрадиційні методики проведення уроку, які в даний час все частіше практикуються вчителями

Найважливішим завданням нетрадиційного уроку є прояв здібностей учня в повній мірі і, як наслідок, підвищення його пізнавальної активності. Важливо правильно підібрати вид нетрадиційного уроку з урахуванням психологічних і вікових особливостей школярів [22, с. 96] (власний переклад).

Про навчальні можливості нестандартних уроків відомо давно. Багато вчених, що займаються методикою навчання іноземним мовам, справедливо звертали увагу на те, що нестандартні уроки англійської мови не тільки організовують процес спілкування на цій мові, але і підвищують пізнавальну активність учнів дітей, підсилюють розумову і вольову активність. Нестандартні методи захоплюють навіть самих пасивних і слабо підготовлених учнів, що позитивно позначається на їх успішності [5, с. 13].

До найбільш поширених нетрадиційних методів можна віднести: захист учнями власних проектів та ідей; постановка казки, проведення гри по темі уроку; екскурсії по темі уроку; роботу в групах; використання сучасних технологій в ході уроку [3, с. 39].

При використанні даних методів завдання вчителя полягає насамперед у тому, щоб організувати пізнавальну діяльність учнів, в процесі якої розвивалися б їх здібності.

Необхідно відзначити наступні функції нетрадиційних уроків англійської мови [15, с. 36]:

— навчальна функція полягає в тому, що нетрадиційні уроки здатні розвинути в учнів увагу, пам'ять, вміння сприймати і працювати з інформацією та інші загальнонавчальні навички, а також вміння приймати рішення;

— виховна функція проявляється в тому, що у дітей з'являється вміння спілкуватися, працювати в групі, гуманно і уважно ставитися до того, з ким доводиться працювати;

— розважальна функція – створення атмосфери на уроці, яка здатна ненав'язливо залучити учнів до навчання, створити в них позитивні емоції і перетворити урок в незвичайну подію;

— комунікативна функція – навчання учнів навичкам та умінням спілкування на іноземній мові, а також вміння правильно висловлювати свої думки;

— релаксаційна функція – розслаблення, зняття емоційної напруги, викликаного навантаженням від тривалого щоденного навчання в школі;

— розвиваюча функція – виявлення і вдосконалення таких якостей особистості, які необхідні для активізації прихованих особистісних можливостей.

Всі перераховані вище функції нетрадиційного уроку допомагають не тільки в навчанні іноземної мови, але також розвивають особистісні якості школяра.

За формою проведення можна виділити наступні групи нестандартних уроків [11, с. 52]: творчі уроки, уроки засновані на імітації діяльності установ і організацій, публічних формах спілкування, уроки з використанням сучасних інформаційних технологій, уроки-змагання, уроки-ігри, інтегровані уроки.

Перераховані вище форми уроків широко використовуються у навчанні іноземних мов.

У галузі гуманітарних наук нестандартні уроки в більшості типологій розрізняються видами навчальної діяльності, проте в основному розробляються уроки, засновані на ігровій діяльності.

Вважаємо за доцільне запропонувати уніфіковану типологію нестандартних уроків у старшій школі в залежності від їх цілей:

1. Уроки вивчення нового матеріалу: урок-лекція, кіноурок, урок-подорож, урок-заочна екскурсія, урок-діалог, урок-бесіда та ін.

2. Уроки вдосконалення знань і умінь: урок-практикум, урок-дослідження, урок-ділова гра, урок-рольова гра, урок-консультація, урок-змагання, урок-диспут, урок-мітинг, інтелектуальні ігри («Що? Де? Коли?»), «Своя гра », «Ерудит-лото ») та ін.

3. Уроки узагальнення і систематизації знань: урок-творчий звіт, урок-конференція, урок-суд, урок-аукціон, урок-засідання вченої ради, урок-концерт, урок-портрет і ін.

4. Контрольні уроки: урок-залік, урок-семінар і ін.

Нестандартний урок дійсно характеризується особливою взаємодією вчителя і учня і управлінням діяльністю учня і в рамках уроку, і за його рамками. Особливість ця полягає перш за все в тому, що у ході підготовки і проведення нестандартного уроку вчитель виступає як організатор навчальної діяльності. Він ставить проблеми, створює навчальні групи, вказує джерела інформації, формує навички роботи з різноманітними джерелами інформації [18, с. 52].

Справжня співтворчість на уроці виникає, коли необхідно залучати учнів до сучасних наукових досягнень, включати учнів у пошуковий діалог. Тому при виборі засобів і методів навчання на нестандартному уроці перевага віддається тим, які активізують розумову діяльність школярів [25, с. 47] (власний переклад). А значить, однією з визначальних рис подібного уроку можна вважати виникнення у школярів інтелектуальних почуттів (інтересу, подиву, сумніву), ініціативи, прагнення брати участь у колективній пізнавальній діяльності.

Виходячи з вищевикладеного, використання нетрадиційних уроків англійської мови можливо в різних ситуаціях і установах. Такі уроки можуть застосовуватися як систематично, так і періодично, як у великих, так і в малих групах. Усе залежить лише від методик, які використовуються в ході уроку.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИЧНА ДОЦІЛЬНІСТЬ НЕСТАНДАРТНИХ УРОКІВ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

2.1 Методика проведення нестандартних уроків англійської мови

У даний час постає питання як зробити кожен урок іноземної мови цікавим, захоплюючим і домогтися того, щоб він розвивав пізнавальний інтерес, творчу, розумову активність учнів. Над цим питанням працюють багато вчителів іноземної мови, адже загальновідомо, що більшість учнів з великим бажанням починають вивчати іноземну мову, але на середньому, а тим більше на старшому етапі, мовна активність учнів різко знижується.

Організація активної мовленнєвої діяльності на уроці дуже складна задача. Її успішному вирішенню в значній мірі сприяють застосовані прийоми навчання і організаційні форми уроку іноземної мови. Одним із способів виявлення організаційних форм і прийомів навчання, які подобаються учням, може стати анкетування. Відповіді учнів зазвичай підтверджують правильність напрямку пошуку резервів у підвищенні мовної активності учнів.

Одним із шляхів, що ведуть до підвищення мовної активності учнів, є різноманітність засобів і прийомів роботи на уроці, використання нетрадиційних форм навчання. Але успішне оволодіння учнями мовою залежить не тільки від вибору форми уроку, а й від того, наскільки професійно учитель зміг використовувати ці форми для досягнення основних цілей уроку. Існує велика різноманітність засобів і прийомів роботи, спрямованих на підвищення мовної активності учнів. Але однією з головних активних форм навчання – це нестандартні форми уроку [10, с. 236].

Багато вчителів широко використовують нестандартні (або нетрадиційні) форми уроку в навчально-виховному процесі. Нестандартними

уроками зазвичай називають підсумкові заключні уроки по темі, що проводяться у формі гри, конкурсу, КВН, свята, концерту, конференції, диспуту, екскурсії тощо

До нестандартних форм уроку доцільно вдаватися при завершенні або повторенні теми, коли в учнів є необхідний запас слів, коли вони отримали потрібну інформацію по даній темі і у них сформувалися навички та уміння аудіювання, говоріння і читання на основі пройденої лексики, закріплених граматичних структур [26, с. 41] (власний переклад).

Перевага цих уроків полягає в тому, що на них учні бачать результати своєї роботи по темі, вони можуть показати свої вміння та навички у всіх видах мовленнєвої діяльності, причому ці вміння оцінюються часто не однією, а декількома оцінками. Учням подобаються нестандартні форми уроків і, як правило, працюють вони активно і з великим інтересом. Їх залучають цікава несподівана форма уроку і атмосфера спілкування [7, с. 96].

На таких уроках учні, як правило, не бояться говорити іноземною мовою і відчують себе розкуто. Подібні уроки надають на учнів сильний емоційний

вплив, підвищують мотивацію навчання і активізують роботу всіх учнів, навіть найслабших.

До переваг уроків такого роду можна віднести і те, що подібні уроки дозволяють здійснювати більш глибокий контроль знань учнів. Як правило, якщо учні заздалегідь знають про проведення підсумкового нестандартного уроку на тему, вони серйозніше готуються до повсякденних уроків [2, с. 31].

Ефективність даної форми залежить від диференційованого підходу до учнів, обліку їх мовної підготовки. При виборі форм нестандартного уроку вчитель повинен враховувати вікові особливості та інтереси учнів.

На початковому етапі навчання, коли рівень мовної підготовки учнів невисокий, зазвичай можна зупинитися на таких формах нестандартного уроку, як урок-гра, урок-свято, урок-концерт, урок-конкурс. На середньому етапі навчання –урок-КВК, урок-огляд знань, урок-телеміст, урок-вікторина,

літературний урок. На старшому етапі, коли в учнів сформований навик невідповідної мови, перевага віддається таким формам, як урок-конференція, урок-диспут, урок-семінар, урок-залік, так як на цих уроках учні повинні не просто переказати чийсь думки, але, перш за все, висловлювати свою думку з обговорюваної проблеми [16, с. 23]. При виборі форми нестандартного уроку потрібно виходити і від теми уроку. Так при вивченні теми «*London is the capital of Great Britain*» узагальнюючий урок доцільно проводити у формі заочної екскурсії. При вивченні теми «*Environmental protection*» підсумковий урок проходить у формі усного журналу або прес-конференції і т. д.

У наступному параграфі представимо практичне використання нестандартних уроків при вивченні англійської мови.

2.2 Практичне використання нестандартних уроків при вивченні англійської мови

У даному параграфі представимо різноманітні форми нестандартно уроку і методикою їх проведення.

Урок-екскурсія.

При навчанні деяких розмовних тем («*In the Library*», «*In the Museum*») вчителі у якості підсумкового уроку проводять урок-екскурсію. Перевага цієї форми уроку полягає в тому, що учні під час такої екскурсії на практиці мають можливість застосовувати свої знання англійської мови [13, с. 53], у процесі такої гри-екскурсії учні не просто говорять, а й грають ролі «екскурсоводів», «працівника музею», «бібліотекаря» і гостей з країн мови, що вивчається.

Уроки-екскурсії зазвичай проводяться на середньому та на старшому етапі. Так, приступаючи до вивчення теми «*Books. In the Library*» потрібно повідомити учням, що підсумком їх роботи на уроці буде екскурсія по

шкільній бібліотеці. Тому модно запропонувати учням піти в бібліотеку і звернути увагу на такі деталі, як розташування меблів, стелажів, книг, які привернули їхню увагу, тобто необхідно заздалегідь підготувати їх до майбутньої екскурсії. Потім потрібно поділити клас на дві групи: «гості з Великобританії» і «екскурсоводи». По дорозі в бібліотеку «екскурсоводи» знайомляться з бібліотекарем, «гості» розглядають приміщення бібліотеки, слухаючи розповідь «екскурсоводів». «Гості з Великобританії» задають питання «екскурсоводу». «Бібліотекар» розпитує «іноземних гостей» про англійські шкільні бібліотеки. У висновку «британці» розповідають про знаменитих англійських письменників, а «господарі» називають своїх улюблених українських письменників, читають вірші українських і англійських поетів. За допомогою уроку-екскурсії учні переконуються в тому, що можуть на практиці говорити по темі. Їх привертає незвичайна форма уроку.

Урок-бесіда за «круглим столом».

Форма уроку «за круглим столом» отримала зараз широке застосування. Зміст уроків становить розмову на тему чи проблему, близьку і цікаву учням. Учитель і учні сідають за загальний «круглий стіл», складений з парт. Таким чином, педагоги намагаються моделювати реальне спілкування іноземною мовою. Уроки-бесіди «за круглим столом» зазвичай проводяться на заключному етапі роботи над темою, при цьому вибираються ті підтеми, при обговоренні яких можна організувати обмін особистими думками і враженнями [21, с. 20].

Завдання такого уроку – практика учнів в діалогічному і монологічному мовленні, в аудіюванні; завдання виховного і розвиваючого навчання визначаються специфікою і змістом конкретної теми. Можливими темами уроків «за круглим столом» можуть бути наступні теми:

Meeting with the families of classmates.

How do we celebrate birthdays and other holidays?

How do you imagine the school of the future?

What do you plan to do in summer?

Щоб наблизити навчальну комунікацію до реальної, вчителі намагаються пов'язати основну тему бесіди з раніше засвоєними темами, перевести спілкування в міжтематичний план. Уроки-бесіди розширюють кругозір учнів, розвивають їх інтереси, розумову активність і комунікабельність, зміцнюють почуття співробітництва педагога з вихованцями.

У роботі вчителі часто використовують таку форму уроку, як бесіда за «круглим столом». На заключному етапі роботи над темою, при обговоренні потрібно організувати роботу так, щоб учні не тільки говорили вивчений матеріал з дому, але і обмінювалися особистими думками і враженнями, включаючи в бесіду підготовлені і непідготовлені повідомлення. Так, на уроці по темі «*Hobbies, Leisure time*» учні розповідають про свої захоплення: любителі книг – про улюблених авторів і домашні бібліотеки, спортсмени – про тренування, змагання та спортивні досягнення, умільці – про вироби, любителі тварин – про своїх тварин.

Крім того, можна давати завдання учням заздалегідь підготувати наочний матеріал для своєї розповіді. У кінці такого уроку потрібно хвалити активних учнів та заохочувати слабких.

Успіх уроків «за круглим столом» залежить від багатьох чинників: від рівня мовної підготовки учнів, від ступеню засвоєння теми, від якості плану-сценарію уроку і ще від того, як учитель виконує роль мовного партнера: чи вміє він направити бесіду, імпровізувати, уважно і зацікавлено слухати, адекватно і виразно реагувати на висловлювання учнів – радіти, дивуватися, погоджуватися, чи не погоджуватися [13, с. 54].

Учням подобаються такі уроки, так як їх приваблює незвичайна форма проведення таких уроків, а також і те, що вони бачать результати роботи над темою. Вони отримують задоволення від самого факту спілкування англійською мовою. Дружня бесіда дозволяє побачити в іноземній мові

реальний засіб спілкування, що благотворно позначається на ставленні з боку учнів до уроків і до вивчення іноземної мови взагалі.

Урок-змагання.

Цей вид нетрадиційного уроку проводиться на початковому, середньому і на старшому етапі навчання. Наприклад, на початковому етапі для дітей цього віку характерні товарицькість, емоційність і свіжість сприйняття. Учні сприймають те, що викликає безпосередній емоційний інтерес, тому для підтримки інтересу до мови треба підтримувати увагу дітей на уроці і використовувати цікаві сюжети, ігрові ситуації, цікаві конкурси.

Урок-змагання можна провести у формі популярних телевізійних ігор. Класна кімната оформляється відповідно до теми уроку і форми гри-змагання. На дошці поміщаються опорні лексичні та граматичні таблиці.

Урок-змагання включає в себе різноманітні конкурси, під час яких контролюються навички вживання в усному мовленні вивченої лексики, уміння усного (монологічного та діалогічного) мовлення. Один з конкурсів (зазвичай в кінці уроку) носить рухливий ігровий характер. Ігровий конкурс служить психологічною розрядкою для учнів і служить гарним завершенням уроку [6]. У кінці уроку вчитель оцінює роботу учнів і підводить підсумки уроку.

Урок-естафета.

Зазвичай даний вид нестандартного уроку можна проводити на всіх етапах навчання. Цей урок носить змагальний характер, на уроці оцінюються результати кожного учня. Інтенсивності уроку сприяють різноманітні завдання за всіма видами мовленнєвої діяльності. Причому кожен учень отримує оцінки за всіма мовленнєвими навичками та вміннями.

На такий урок зазвичай в якості журі запрошуються кілька вчителів або старшокласників. При складанні плану уроку-естафети передбачається тренування навичок та умінь усного мовлення, читання із загальним охопленням змісту, аудіювання, відпрацювання граматичних явищ і п'сьма, а також тренування вміння ставити запитання за змістом тексту.

Перевага цієї форми уроку полягає в тому, що за короткий термін можна проконтролювати всіх учнів групи. Учитель має можливість об'єктивно оцінити вміння і навички учнів у всіх видах мовленнєвої діяльності.

Урок-семінар.

Останнім часом вчителі впроваджують в практику викладання на старшому етапі вузівські форми навчальної роботи, зокрема розробляють уроки-семінари. Учитель вибирає цю форму уроку по таким темам, за якими в підручниках мало матеріалу, а тема сама по собі актуальна. При підготовці до таких уроків учні використовують різні джерела: довідники, газети, інтернет ресурси. Завдання вони виконують у формі доповідей, презентацій, тез, планів, малюнків, з якими виступають на уроці [12, с. 14].

Усі учні беруть участь в обговоренні доповідей, рецензують, оцінюють виступи своїх однокласників, доповнюють відповіді, беруть участь у підведенні підсумків. На семінарі учні розглядають 4-5 питань.

Така робота привчає учнів більш вдумливо працювати з матеріалом по тій або іншій темі, працювати з олівцем в руці, робити позначки, виділяти головне з великого обсягу інформації.

Урок-свято.

Крім всіх вище перерахованих нетрадиційних форм викладання іноземної мови в школі стали традиційними уроки-свята, які проводяться відповідно до британських і американських свят. Особливою популярністю користуються уроки, присвячені таким святам, як День Святого Валентина і Різдво.

Підготовку до таких уроків потрібно починати задовго до свята. Разом з учнями потрібно підготувати оформлення свята, пишеться сценарій, розподіляються ролі, готуються костюми. За 10-14 днів до свята пишеться оголошення, в якому запрошуються всі бажаючі відвідати свято. Уроки-свята проходять цікаво і надовго запам'ятовуються учням.

Отже, нами були описані лише деякі з форм нестандартних уроків іноземної мови, але спостереження за процесом навчання з використанням нестандартних форм уроку або окремих нестандартних за формою етапів уроку показує, що їхнє застосування дає можливість прищепити учням інтерес до мови, створює позитивне ставлення до її вивчення, стимулює мовну діяльність учнів, сприяє їхній мовній активності, дає можливість більш цілеспрямовано здійснювати індивідуальний підхід в навчанні.

Для того, щоб будь-який учень отримав від такого уроку задоволення, навчився того чи іншого, запам'ятав його, ні в якому випадку не можна ставитися до уроку формально, потрібно використовувати нові форми і методи навчання іноземних мов.

Проведення від одного до декількох нестандартних уроків на рік в тій чи іншій групі учнів при дотриманні жанрового розмаїття, чіткої структурної продуманості, спільної підготовки – все це стане безсумнівним запорукою успіху вчителя в методиці і практиці проведення нестандартних уроків.

ВИСНОВКИ

У бакалаврській роботі було здійснено обґрунтування та аналіз методичної доцільності нестандартних уроків з іноземної мови.

Нестандартний урок – це урок з різноманітними видами діяльності та джерелами інформації, полі- чи метапредметним змістом, що переслідує розвиваючу мету, характеризується відсутністю шаблону та наявністю проблемної ситуації, урок з особливо гнучкою структурою. Визначальною рисою такого уроку вважаються зміни в особистісній та ціннісній сфері учнів: виникнення інтелектуальних почуттів (зацікавленість, захоплення, здивування, сумніви), бажання брати участь у колективній пізнавальній діяльності.

Старі традиції втратили своє застосування у навчанні та вихованні підростаючого покоління, що спричинило творче зростання серед провідних викладачів. Почався пошук нових методів та форм навчання, відповідних школі та формуючи в учнів інтерес, творчість, самостійність та активність. «Нестандартний урок» як педагогічний термін включає всі типи уроків, де вчитель та учні активно спілкуються та взаємодіють із навчальним матеріалом.

Тож, нестандартний урок – це дидактичний феномен, який розширює уявлення про звичайний шкільний урок

Нами була запропонована уніфікована типологія нестандартних уроків у старшій школі в залежності від їх цілей: 1. Уроки вивчення нового матеріалу: урок-лекція, кіноурок, урок-подорож, урок-заочна екскурсія, урок-діалог, урок-бесіда та ін. 2. Уроки вдосконалення знань і умінь: урок-практикум, урок-дослідження, урок-ділова гра, урок-рольова гра, урок-консультація, урок-змагання, урок-диспут, урок-мітинг, інтелектуальні ігри («Що? Де? Коли?», «Своя гра», «Ерудит-лото») та ін. 3. Уроки узагальнення і систематизації знань: урок-творчий звіт, урок-конференція, урок-суд, урок-

аукціон, урок-засідання вченої ради, урок-концерт, урок-портрет і ін. 4. Контрольні уроки: урок-залік, урок-семінар і ін.

Методична доцільність нестандартних форм уроку полягає в тому, що до них доцільно вдаватися при завершенні або повторенні теми, коли в учнів є необхідний запас слів, коли вони отримали потрібну інформацію по даній темі і у них сформувалися навички та уміння аудіювання, говоріння і читання на основі пройденої лексики, закріплених граматичних структур.

Перевага цих уроків полягає в тому, що на них учні бачать результати своєї роботи по темі, вони можуть показати свої вміння та навички у всіх видах мовленнєвої діяльності, причому ці вміння оцінюються часто не однією, а декількома оцінками. Учням подобаються нестандартні форми уроків і, як правило, працюють вони активно і з великим інтересом. Їх залучають цікава несподівана форма уроку і атмосфера спілкування.

Справжня співтворчість на уроці виникає, коли необхідно залучати учнів до сучасних наукових досягнень, включати учнів у пошуковий діалог. Тому при виборі засобів і методів навчання на нестандартному уроці перевага віддається тим, які активізують розумову діяльність школярів. Однією з визначальних рис подібного уроку можна вважати виникнення у школярів інтелектуальних почуттів (інтересу, подиву, сумніву), ініціативи, прагнення брати участь у колективній пізнавальній діяльності.

На початковому етапі навчання, коли рівень мовної підготовки учнів невисокий, зазвичай можна зупинитися на таких формах нестандартного уроку, як урок-гра, урок-свято, урок-концерт, урок-конкурс. На середньому етапі навчання –урок-КВК, урок-огляд знань, урок-телеміст, урок-вікторина, літературний урок. На старшому етапі, коли в учнів сформований навик невідповідної мови, перевага віддається таким формам, як урок-конференція, урок-диспут, урок-семінар, урок-залік, так як на цих уроках учні повинні не просто переказати чийсь думки, але, перш за все, висловлювати свою думку з обговорюваної проблеми. При виборі форми нестандартного уроку потрібно виходити і від теми уроку

Нами були описані лише деякі з форм нестандартних уроків іноземної мови, але спостереження за процесом навчання з використанням нестандартних форм уроку або окремих нестандартних за формою етапів уроку показує, що їхнє застосування дає можливість прищепити учням інтерес до мови, створює позитивне ставлення до її вивчення, стимулює мовну діяльність учнів, сприяє їхній мовній активності, дає можливість більш цілеспрямовано здійснювати індивідуальний підхід в навчанні.

Перспективу дослідження вбачаємо у розгляді методичної доцільності нестандартних занять з іноземної мови для студентів.

С своїм підписом засвідчую, що моя бакалаврська робота *«Кабінет іноземної мови як творча лабораторія»* виконана з дотриманням усіх вимог до наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, самостійно та індивідуально. Під час написання роботи я дотримувалась принципів академічної доброчесності та несу відповідальність за порушення загальноприйнятих правил цитування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондар В. І. Теорія, методика, технологія і педагогічна техніка: сутність, зв'язки, взаємозбагачення /В. І. Бондар// Наукові записки: Збірник наукових статей Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова / Укл. П. В. Дмитренко, О. Л. Макаренко. – Київ: НПУ, 2000. – 278 с.
2. Верісокін Ю. І. Відеофільм як засіб підвищення мотивації школярів під час навчання іноземної мови / Ю. І. Верісокін / Іноземні мови в школі. – 2003. – № 5. – С. 31-34.
3. Владимірова Л. П. Інтернет на уроках іноземної мови / Л. П. Владимірова // Іноземні мови в школі. – 2002. – № 3. – С. 39–41.
4. Волкова Н. П. Педагогіка: Посібник./Н. П. Волкова – Київ: Вид. центр “Академія”, 2001. – 576 с.
5. Державний стандарт базової і повної середньої освіти // Книга для вчителя географії : довідк.-метод. вид. / упоряд. Н. В. Лєскова, В. М. Проценко. – Харків : Торсінг плюс, 2005. – С. 13–29.
6. Деркач С. Вивчення іноземної мови – одна з умов формування культури міжнаціональних взаємовідносин учнів [Електронний ресурс] / С. Деркач. – Режим доступу: http://library.udpu.org.ua/library_files/psuh_pedagog_prob1_silsk_shkolu/17/visnuk_20.pdf
7. Зайченко І. В. Педагогіка: Навч. посібник./І. В. Зайченко – Київ, «Освіта України», «КНТ», 2008. – 528 с.
8. Ізбаш С. С. Активізація навчально-пізнавальної діяльності учнів засобами проектної діяльності на уроках англійської мови [Електронний ресурс] / С. С. Ізбаш, Т. М. Васюкова. – Режим доступу: http://lib.mdpu.org.ua/nvsp/articles/2010/9_04.pdf
9. Казачінер О. С. Сучасні форми та методи навчання англійської мови / О. С. Казачінер. – Харків: Основа, 2010. – 112 с.

10. Лисицька О. О. Бінарні уроки як шлях реалізації інтегрованого навчання / О. О. Лисицька // Таврійський вісник освіти. – 2015. – № 2 (50), частина I. – С. 236-239.
11. Пехота О. М. Освітні технології: навч.-метод. посібник / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.: за заг. ред. О. М. Пехоти. – Київ: А. С. К., 2001. – 256 с.
12. Полат Е. С. Інтернет на уроках іноземної мови / Е. С. Полат // Иностранные языки в школе. – 2001. – № 2. – С. 14–19.
13. Попіль І. Ф. Шляхи підвищення ефективності та якості уроку англійської мови / І.Ф. Попіль.// – Київ, Генеза, 2009.
14. Рогова Г. В. Підвищення ефективності навчання іноземної мови за рахунок поліпшення психологічного клімату на уроці / Г. В. Рогова – Іноземні мови в школі. – 1997. – № 5. – С. 15-20.
15. Савченко Г. А. Розвиток комунікативних навичок на уроках англійської мови / Г. А. Савченко – Київ, 2006. – 62 с.
16. Стеців Л. І. Реалізуємо метод проектів / Л. І. Стеців // Директор школи. – 2005. – № 40(376). – 40 с.
17. Тесліна О. В. Проектні форми роботи на уроці англійської мови / О. В. Тесліна / Іноземні мови. – 2002. – № 3. – С. 41-46.
18. Трубачова С. Роль методів самостійного набуття знань в організації пізнавальної діяльності учні /С. Трубачова// – Рідна школа, 2001. –№ 1.
19. Устименко О. М. Навчання іншомовного монологічного мовлення в аспекті компетентнісного підходу /О. М. Устименко// Іноземні мови. – 2013. – № 1. – С. 3-9.
20. Фіцула М. М. Педагогіка: Навч. посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти / М. М. Фіцула. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 232 с.
21. Холодна Н. Викликати у школярів бажання вчитися – це реально! / Н. Холодна // Завуч. – 2004. – № 8. – С. 20-22.

22. A Common European Framework of Reference for Languages Learning, Teaching, Assessment. – Strasbourg, 2001. – 264 c.
23. Breen M. P. Authenticity in the Language Classroom /M. P. Breen// Applied Linguistics, 2005. – 175 p.
24. Brown H. D. Principles of Language Learning and Teaching./H. D. Brown – New Jersey: Prentice Hall, 2015. – 285 p.
25. Harmer J. How to Teach English. /J. Harmer// New Edition. Longman, 2007. – 288 p.
26. Harmer J. The practice of English language teaching 4th edition /J. Harmer// Harlow UK: Pearson Longman, 2007.
27. Woodward T. Planning Lessons and Courses: Designing Sequences of Work for the Language Classroom. /T. Woodward// Cambridge, University Press, 2001. – 266 p.

ДОДАТКИ

Додаток А

Клас 10

Lesson Cooking.

Тип уроку Урок-проект.

Цілі

Практичні – головна: вдосконалювати уміння усного мовлення, використовуючи лексичні одиниці з теми, створити проект.

Виховна: виховувати культуру спілкування та колективну співпрацю.

Розвиваюча: розвивати логічне мислення, мовну догадку, пам'ять та ерудицію учнів.

Освітня: розширити світогляд учнів та їх знання про різноманітні прийоми приготування страв.

Обладнання: картки, ілюстративний матеріал, роздатковий матеріал.

Хід уроку

Етап. Мета. Прийом	Зміст роботи
<p><u>Початок уроку</u> Етап 1. Організаційний момент Мета. Залучити учнів до роботи Прийом. Привітання та бесіда з класом.</p>	<p>T. Good Morning, pupils! I hope you are fine today and you will be active, energetic and creative at the lesson. So it is high time to start.</p>
<p>Етап 2 Мовленнєва зарядка. Прийом Слухання та повторення скоромовки за вчителем. Повторення звуку [w]</p>	<p>T. Look at the blackboard. You can see the tongue twister. Listen to me and repeat after me. While listening to the tongue twister, be very attentive to pronounce the sound [w] correctly.</p> <p>“William always wears a very warm Woolen vest in winter, Victor however Will never wear woolen underwear Even in the wild west.”</p>
<p>Етап 3. Введення в іншомовну атмосферу.</p>	<p>T. Now I will give you cards. You should underline the odd word out.</p>

<p>Приєм Індивідуальна робота.</p> <p><u>Основна частина уроку</u></p> <p>Етап 4. Оголошення теми та мети уроку Мета. Створити в учнів уяву на сприймання матеріалу</p> <p>Етап 5. Заповнення таблиці. Мета. Закріплення і систематизація вивчених ЛО. Приєм 1. Робота в групах.</p> <p>Приєм 2. Встановлення відповідностей.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. A bowl of soup, cereal, cake. 2. A carton of milk, orange juice, ham. 3. A slice of bread, ham, cake. 4. A bag of crisps, sugar, ketchup. 5. A cup of tea, coffee, ice-cream. 6. A glass of water, wine, butter. 7. A box of chocolates, biscuits, vinegar <p>T. Today we'll continue discussing the topic "Food in Our Life". By the end of the lesson you should be able to talk about how to cook dinner, how to cook your favourite dish using the topical words. I hope you'll enjoy it.</p> <p>T. I will give you cards. You should fill in the table "What food can we...". Work in groups. Use as much topical vocabulary as you can. In a few minutes we will check it.</p> <table border="1" data-bbox="842 1160 1453 1375"> <thead> <tr> <th data-bbox="842 1160 1043 1205">boil</th> <th data-bbox="1043 1160 1244 1205">fry</th> <th data-bbox="1244 1160 1453 1205">stew</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="842 1205 1043 1375"></td> <td data-bbox="1043 1205 1244 1375"></td> <td data-bbox="1244 1205 1453 1375"></td> </tr> </tbody> </table> <p>T. Now, I will give you cards, you should match the words with the pictures.</p>	boil	fry	stew			
boil	fry	stew					

Етап 6. Робота з карткою-рецептом «How to cook a prawn and chicken omelet»

Мета. Закріпити вживання ЛО з теми.

Приєм. Робота в парах.

Stir

Grill

Pour

Chop

Slice

T. Look at these cards, you see the recipe “How to cook a prawn and chicken omelet”. You should choose the letter of the correct verb and make these sentences complete. Work in pairs.

“How to cook a prawn and chicken omelet”.

1. _____ the eggs in a large bowl.

- a) add
- b) beat
- c) stir

2. _____ in the tiger prawns, chicken and mushrooms.

- a) add
- b) mix
- c) chop

3. _____ the oil in a large frying pan.

- a) heat
- b) mix
- c) stir

4. _____ the mixture into the pan.

- a) chop
- b) pour

<p>Етап 7. Створення власного проекту. Прийом. Робота в групах.</p> <p><u>Заключна частина уроку</u> Етап 8. Домашнє завдання</p> <p>Етап 9. Підсумки роботи, оцінювання учнів</p>	<p>c) mix 5. _____ the mixture until it is golden brown. a) beat b) add c) cook 6. _____ the omelet on a large plate. a) put b) cook c) mix 7. _____ the omelet into squares and serve it. a) cut b) chop c) put</p> <p>T. Now guys we will make a project «The best recipe». Let's imagine the situation that you are famous chefs and you should work out interesting recipes. Then you will present your recipes to each other and we will choose the best one.</p> <p>T. At home you should write the recipe of Ukrainian dish and next time you'll present it to your classmates.</p> <p>T. Today you've learnt a lot of information about different ways of cooking. You worked hard and were very active. See you next time. Goodbye.</p>
---	---